

**UCHWAŁA NR XX/235/2016
RADY GMINY LUBICZ**

z dnia 29 kwietnia 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie dla gminy Lubicz na lata 2016 - 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446) art. 6 ust. 1, ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) w związku z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Lubicz na lata 2016 – 2020 według treści stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubicz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób określony w § 65 ust.1 Statutu Gminy Lubicz.

Przewodniczący Rady Gminy

Hanna Anzel

Załącznik do Uchwały Nr XX/235/2016
Rady Gminy Lubicz
z dnia 29 kwietnia 2016 r.

**Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Lubicz na lata 2016 - 2020**

Spis treści

I.	Wprowadzenie.....	3
II.	Zjawisko przemocy domowej – podstawy teoretyczne.....	4
1.	Definicje.....	4
2.	Rodzaje przemocy w rodzinie i formy zachowań.....	4
3.	Skutki przemocy w rodzinie.....	6
III.	Diagnoza.....	8
1.	Diagnoza problemu przemocy w rodzinie oparta na danych ze sprawozdań i realizacji procedury „Niebieskie Karty”.....	8
1.1.	Skala zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Lubicz na podstawie realizacji procedury „Niebieskie Karty” - dane Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Lubicz za 2015 r.	9
1.2.	Skala problemu przemocy w rodzinie w gminie Lubicz na podstawie raportu opartego na danych zebranych w trakcie badań ankietowych zrealizowanych wśród mieszkańców gminy Lubicz w okresie od października do listopada 2014 r.	10
IV.	Cel główny.....	12
V.	Obszary działań, ich realizatorzy, termin realizacji, źródło finansowania i wskaźniki pomiaru efektywności.....	13
1.	OBSZAR: Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	13
1.1.	Działania diagnozujące.....	13
1.2.	Działania informacyjne.....	14
1.3.	Działania edukacyjne.....	15
2.	OBSZAR: Ochrona ofiar przemocy w rodzinie.....	17
3.	OBSZAR: Działania na rzecz sprawców przemocy w rodzinie.....	19
4.	OBSZAR: Profesjonalizacja służb realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	21
VI.	Przewidywane efekty realizacji programu.....	22
VII.	Źródła finansowania programu.....	23
VIII.	Monitoring i ewaluacja.....	24

I. Wprowadzenie

Jednym z głównych zjawisk destruktywnie wpływających na rodzinę jest przemoc, zwana „*przemocą w rodzinie*” lub „*przemocą domową*”. Rodzina jest środowiskiem o podstawowym znaczeniu dla jakości funkcjonowania i rozwoju osobistego człowieka. Destrukcyjne zjawiska w jej obrębie powodują poważne szkody dla wszystkich członków rodziny. Szkody te obejmują sferę prawną, moralną, psychologiczną i społeczną.

Podstawą opracowania „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lubicz na lata 2016 - 2020” jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 j. t.).

Głównym celem programu jest ograniczenie na terenie gminy Lubicz rozmiaru i skutków zjawiska przemocy w rodzinie.

Cel główny „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lubicz na lata 2016 - 2020” osiągnięty zostanie poprzez cele szczegółowe, dotyczące czterech obszarów.

Pierwszy obszar: Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Drugi obszar: Ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Trzeci obszar: Działania na rzecz sprawców przemocy w rodzinie.

Czwarty obszar: Profesjonalizacja służb realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Opracowany „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lubicz na lata 2016 - 2020” jest skorelowany z „Wojewódzkim programem przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020”, „Programem przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Toruńskim na lata 2014 - 2018”, a także „Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubicz na lata 2014 - 2020”, jej celem strategicznym: 1. - Kompleksowe wsparcie rodziny: pkt. 1. 3 Profilaktyka i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zapobieganie sytuacjom kryzysowym.

II. Zjawisko przemocy domowej – podstawy teoretyczne

1. Definicje

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 poz. 1390 t.j.), przez przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność (w tym seksualną), powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przez członka rodziny, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie rozumie osobę najbliższą (zgodnie z art. 115 § 11 Kodeksu Karnego) czyli małżonka, wstępnych, zstępnych, rodzeństwo, powinowatych w tej samej linii lub stopniu, osobę pozostającą w stosunku przysposobienia oraz jej małżonka, a także osobę pozostającą we wspólnym pożyciu, jak również inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą.

O przemocy mówimy wówczas, gdy spełnione są cztery warunki:

- Intencjonalność - przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- Nierówność sił - w relacji jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą. Jest silniejsza fizycznie, psychicznie, materialnie, zawodowo, społecznie i wykorzystuje tę przewagę, aby zmusić kogoś do podporządkowania swoim życzeniom;
- Naruszanie praw i dóbr osobistych - sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa ofiar, m. in. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku;
- Powoduje cierpienie i ból - sprawca naraża ofiarę/ofiary na poważne szkody, zagraża jej życiu, zdrowiu, doprowadza do bólu i cierpienia.

2. Rodzaje przemocy w rodzinie i formy zachowań

Przemoc w rodzinie może przyjmować różne formy i dokonywać się przy użyciu różnych instrumentów.

W literaturze wymienia się pięć rodzajów przemocy:

- Przemoc fizyczna - oznacza naruszenie nietykalności fizycznej. Jest to intencjonalne zachowanie powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko.
Formy zachowań - np. popychanie, szarpanie, szturchanie, klapsy, ciągnięcie za włosy lub ubranie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzanie w twarz, przypalanie, duszenie, krępowanie ruchów, itp.
- Przemoc psychiczna - naruszanie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby.
Formy zachowań - np. obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami drugiej osoby, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itd.
- Przemoc seksualna - naruszanie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania o jej zgodę. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu.
Formy zachowań - np. wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itd.
- Przemoc ekonomiczna - naruszanie własności. Wiąże się ona z celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawienia środków lub stwarzania warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne do przeżycia potrzeby.
Formy zachowań - np. niszczenie cudzych rzeczy, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, zaciąganie pożyczek, sprzedawanie wspólnych rzeczy lub nie swoich bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.
- Przemoc jako zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest to forma przemocy ekonomicznej.
Formy zachowań - np. niedawanie środków na utrzymanie, pozbawienie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nieudzielenie pomocy, uniemożliwienie dostępu do miejsc podstawowych potrzeb.

3. Skutki przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, której skutkiem są bezpośrednio szkody zdrowotne (w obszarze zdrowia psychicznego i fizycznego), a także koszty ekonomiczne i społeczne. Osoby, które przez dłuższy czas doświadczają przemocy charakteryzują się: niską samooceną, wykształceniem biernych mechanizmów radzenia sobie z przemocą, wysoką zależnością od swoich partnerów, izolacją społeczną, podwyższonym niepokojem i depresją. Mają poczucie winy za to, co dzieje się w ich związku, są podporządkowani sprawcy, odczuwają do niego ambiwalentne poczucie lojalności. Często nadużywają alkoholu, środków przeciwbólowych, leków, zapadają na choroby związane z przebywaniem w długotrwałym stresie. Osoby doświadczające przemocy cechują się znacznie obniżoną zdolnością do uczestniczenia w życiu społecznym. Negatywnych skutków przemocy w rodzinie doświadczają także dzieci, które niejednokrotnie są świadkami przemocy rodzicielskiej. U dzieci tych wzrasta ryzyko wystąpienia problemów emocjonalnych i zaburzeń zachowania, takich jak odczuwanie niepokoju, depresja, samouszkodzenia, osłabienie koncentracji objawiające się np. osiągnięciem niskich ocen w szkole, pogorszeniem samopoczucia, nieposłuszeństwem, agresją wobec otoczenia, występowaniem koszmarów sennych, moczeniem nocnym, pojawieniem się dolegliwości fizycznych będących efektem stresu psychologicznego. U dzieci będących świadkami przemocy domowej zwiększa się ryzyko pojawienia się w przyszłości problemów związanych ze zdrowiem psychicznym. Istnieje zwiększone prawdopodobieństwo, że takie dzieci będą częściej sięgały po alkohol i stosowały przemoc wobec członków swojej rodziny.

Zaburzeniami psychicznymi, których mogą doświadczać ofiary przemocy są m. in.:

- Ostra reakcja na stres, której towarzyszy wyczerpanie fizyczne, nadmierna wrażliwość, słabsza umiejętność radzenia sobie z trudnościami, stan oszołomienia z zawężeniem pola świadomości i uwagi, niemożność zrozumienia bodźców, zaburzenia orientacji, częściowa lub całkowita amnezja, reakcja zamierania, stan pobudzenia i nadmiernej aktywności, autonomiczne objawy panicznego lęku.
- Zaburzenia adaptacyjne, do objawów których należą: obniżenie nastroju, poczucie bezradności, napięcie emocjonalne, przygnębienie, lęk, niekiedy zaburzenia zachowania. Objawy w znacznym stopniu utrudniają życie społeczne, a nawet wykonywanie rodzinnych obowiązków.

- Zespół stresu pourazowego, któremu towarzyszy intensywny strach, przerażenie, bezradność, ciągłe przypominanie sobie, po raz kolejny, o doświadczeniu, które było traumatyczne. Osoby z zespołem stresu pourazowego (PTSD), miewają problemy ze snem - pojawiają się koszmary, unikają aktywności, miejsc i ludzi kojarzących się z urazem. Czują się odrzucone przez innych ludzi, nie potrafią im zaufać, nie widzą perspektyw na przyszłość, gorzej wykonują swoją pracę. Uważają się za nic nie warte i często winią siebie za to, co im się stało.
- Depresja, czyli obniżenie nastroju, które trwa przez większość dnia i obecne jest codziennie. Towarzyszy temu utrata zainteresowań i odczuwania radości, spadek energii, nadmierne zmęczenie, poczucie winy, mogą pojawić się myśli samobójcze, trudności z koncentracją, problemy z pamięcią, spowolnienie psychomotoryczne.
- Fobia społeczna, osoby nią dotknięte obawiają się oceny ze strony innych, upokorzenia, skompromitowania. Unikają sytuacji, w których mogłyby znaleźć się w centrum zainteresowania, występuje u nich lęk w sytuacji ekspozycji społecznej. Podczas kontaktów z otoczeniem mogą się u nich pojawiać zaczerwienienia, drżenie, nudności, potrzeba natychmiastowego oddania moczu.
- Zaburzenia somatyczne, dotyczą osób, które często skarżą się na różnego rodzaju dolegliwości somatyczne, które prowadzą do szukania pomocy u lekarzy specjalistów. Osoby odczuwają bóle różnego rodzaju (objawy skórne, w klatce piersiowej, jamie brzusznej, ze strony układu moczowo-płciowego).
- Zaburzenia dysocjacyjne są to zaburzenia pochodzenia psychogenne, ściśle związane w czasie ze zdarzeniami urazowymi. Osoby mogą doświadczać amnezji, fugi dysocjacyjnej, osłupienia dysocjacyjnego (stupor), nieuzasadnionej medycznie utraty władzy w kończynach.
- Uzależnienia, niektóre z występujących zaburzeń mogą zwiększyć ryzyko uzależnienia od alkoholu, narkotyków lub innych środków psychoaktywnych.

III. Diagnoza

Według danych statystycznych Urzędu Gminy Lubicz, na dzień 31.12.2015 r. gminę zamieszkiwało 19 258 osób. W Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych bezrobotnych było 794 osób, w tym 451 kobiet. Prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiadało 166 osób, z czego 92 osoby to kobiety. Z analizy wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubiczu wynika, że problem bezrobocia wśród kobiet dotyczy głównie kobiet posiadających dzieci. W związku z brakiem możliwości zapewnienia opieki nad osobami zależnymi, kobiety nie są w stanie podjąć zatrudnienia. Na terenie gminy Lubicz występuje optymalna liczba dobrze zorganizowanych szkół i przedszkoli, a także 2 żłobki (opieka nad dziećmi do lat 3).

Na podstawie danych Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół i Przedszkoli w Lubiczu na dzień 30.09.2015 r. w 6 szkołach podstawowych znajdujących się na terenie gminy Lubicz uczyło się 1 629 uczniów, natomiast w 2 szkołach gimnazjalnych - 539 uczniów, zaś 2 żłobki zapewniają opiekę dla 57 dzieci.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubiczu za 2015 rok wynika, że wiodącym problemem, a zarazem podstawową przyczyną korzystania z pomocy społecznej Ośrodka jest ubóstwo dla 393 rodzin, tj. 1 193 osób. Z powodu alkoholizmu, który w literaturze określany jest jako „wyzwalacz zachowań przemocowych”, korzystało 28 rodzin, tj. 46 osób, natomiast z powodu narkomanii - 1 samodzielnie gospodarująca osoba. Przemoc w rodzinie była bezpośrednią przyczyną objęcia pomocą społeczną w przypadku 6 rodzin - 14 osób w Gminie Lubicz.

1. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie oparta na danych ze sprawozdań i realizacji procedury „Niebieskie Karty”

Skala zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Lubicz została określona na podstawie informacji uzyskanych z danych statystycznych, wynikających ze sprawozdań sporządzanych przez Zespół Interdyscyplinarny za 2015 r. oraz z raportu opartego na danych zebranych w trakcie badań ankietowych zrealizowanych wśród mieszkańców gminy Lubicz w okresie

od października do listopada 2014 r.

1.1. Skala zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Lubicz na podstawie realizacji procedury „Niebieskie Karty” - dane Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Lubicz za 2015 r.

Ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w 2015 r. - ogółem - 31

- przez przedstawicieli GOPS - 13
- przez przedstawicieli GKRPA - 1
- przez przedstawicieli Policji - 14
- przez przedstawicieli Oświaty - 2
- przez przedstawicieli ochrony zdrowia - 1

Ilość prowadzonych procedur w 2015 r. - ogółem - 46

Ilość kontynuowanych procedur z 2013 r. - 2

Ilość kontynuowanych procedur z 2014 r. - 13

Ilość zakończonych procedur z 2013 r. - 2

Ilość zakończonych procedur z 2014 r. - 2

Ilość zakończonych procedur z 2015 r. - 17

Ilość prowadzonych procedur na dzień 31.12.2015 r. - 15

Liczba osób, które skierowano do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia - 1

Ilość dzieci odebranych z rodziny na podstawie art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - 0

Ilość zawiadomień złożonych do Prokuratury z art. 207§1 KK - 2

Ilość wniosków złożonych do Sądu Rodzinnego w związku z przemocą - 2

Ilość zawiadomień do GKRPA - 2

Liczba osób w wieku do 18 r. ż., w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty” - 61

Liczba osób w wieku powyżej 18 r. ż., w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty” - 106

Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie - 44

Liczba osób skazanych prawomocnym wyrokiem za przestępstwo przemocy w rodzinie - 2

Rodzaje pomocy udzielone osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie:

- Poradnictwo prawne - ilość osób, które skorzystały z poradnictwa - 8
- Poradnictwo psychologiczne - ilość osób, które skorzystały z poradnictwa - 12

- Porady specjalisty do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie - ilość osób, które skorzystały z poradnictwa - 7
- Mediacje rodzinne - ilość osób, które skorzystały z poradnictwa - 4

1.2. Skala problemu przemocy w rodzinie w gminie Lubicz na podstawie raportu opartego na danych zebranych w trakcie badań ankietowych zrealizowanych wśród mieszkańców gminy Lubicz w okresie od października do listopada 2014 r.

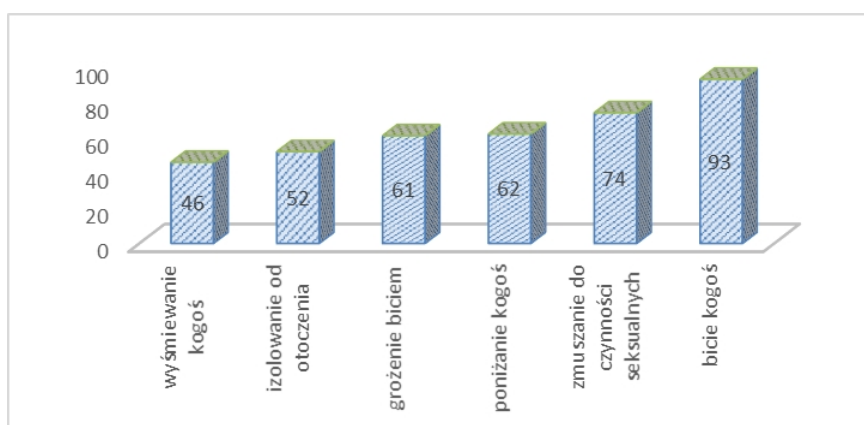
Badaniami objęto 774 osoby, losowo wybrane spośród 5% dorosłej populacji mieszkańców gminy Lubicz i 20% gimnazjalistów.

Ankietowani mieszkańcy wskazali, że głównymi sprawcami przemocy w rodzinie są najbliżsi, to jest mąż/żona (10%), ojciec/matka (6,8%). Według respondentów na stosowanie przemocy w rodzinie ma wpływ wykształcenie – w ich opinii – im jest niższe, tym zagrożenie przemocą rośnie ponad dwukrotnie. Respondenci, jako sprawców przemocy wskazywali rzadko dzieci.

Za najczęściej doświadczaną formę przemocy domowej wskazano agresję - 17%. Natomiast 15% ankietowanych doświadczało przemocy w formie narzucania czyjegoś zdania i rozkazywania, 9% wskazało, że doświadczyło przemocy w formie obwiniania za czyjeś niepowodzenia lub o czyjąś agresję, a 7% obarczonych było zdradą.

Najbardziej oczywistymi formami przemocy domowej dla badanych było bicie (93%), przemoc seksualna (74%), poniżanie kogoś (62%), grożenie biciem (61%), izolowanie od otoczenia (52%), wyśmiewanie kogoś (46%).

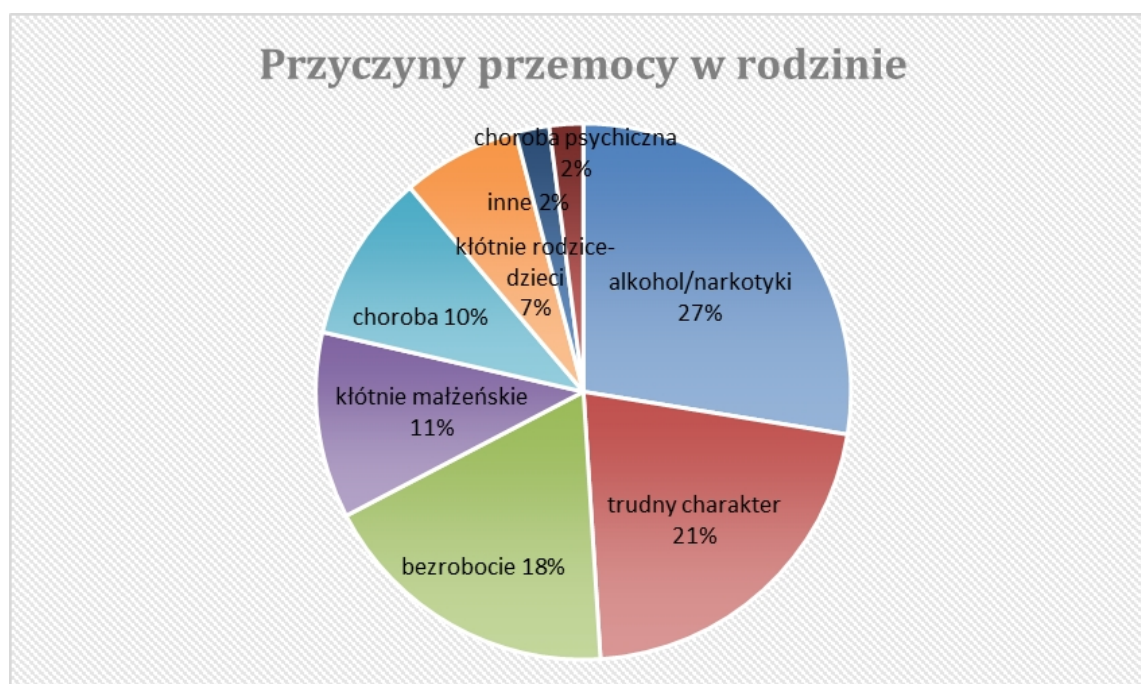
Formy przemocy wskazywane przez ankietowanych mieszkańców gminy Lubicz w 2014 r.

Tylko 20% spośród badanych potwierdziło, że kiedykolwiek doświadczyli oni przemocy

domowej w swoich rodzinach. Jednak wśród osób, które wcześniej deklarowały, że nie doświadczały nigdy przemocy domowej, bazując na analizie danych z ankiet - aż 25% ankietowanych osób przyznawało, że szukało u kogoś pomocy w związku z doświadczaniem przemocy domowej. Kobiety częściej deklarowały systematyczne lub incydentalne doświadczanie przemocy (17%) aniżeli mężczyźni (12%). W raporcie badawczym przyjęto zatem, że realny a nie deklarowany poziom doświadczania przemocy w rodzinie dotyka nie 20%, ale około 40% ankietowanych.

Jako podstawowe źródło przemocy w rodzinie wskazano zachowania po spożyciu alkoholu lub narkotyków, następnie trudne charaktery sprawców oraz problemy związane z brakiem pracy. Znacznie rzadziej jako źródło przemocy wytypowano konflikty małżeńskie oraz kłótnie rodziców z dziećmi.

Gimnazjaliści deklarowali doświadczanie największej ilości form przemocy. Jako sprawców przemocy gimnazjaliści wskazywali rodziców. Jednak w opinii „sprawców” przemocy względem gimnazjalistów, wskazywane przez nich formy zachowań nie są przemocą. Gimnazjaliści jako zachowania przemocowe wskazują blokowanie wychodzenia z domu, zawstydzanie, narzucanie własnej opinii. Według ich rodziców nie są to jednak zachowania przemocowe, a jedynie zachowania mające charakter wychowawczy.

Przeprowadzone badania wykazały, że przemoc w gminie Lubicz jest definiowana wielowymiarowo, a 40% rodzin doświadcza przemocy rzadko. Doświadczanie przemocy

domowej zwykle powoduje zwrócenie się o pomoc do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubiczu lub Policji.

IV. Cel główny

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lubicz na lata 2016 - 2020 jest ograniczenie na terenie gminy Lubicz rozmiaru i skutków zjawiska przemocy w rodzinie.

Cel główny programu osiągnięty zostanie poprzez cele szczegółowe dotyczące czterech obszarów:

Pierwszy obszar: Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Drugi obszar: Ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Trzeci obszar: Działania na rzecz sprawców przemocy w rodzinie.

Czwarty obszar: Profesjonalizacja służb realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V. Obszary działań, ich realizatorzy, termin realizacji, źródło finansowania i wskaźniki pomiaru efektywności

1. OBSZAR: Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1.1. Działania diagnozujące

Cel szczegółowy: Zdobyć wiedzy na temat rozmiarów zjawiska przemocy i jego dynamiki w odniesieniu do środowiska lokalnego.

DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI POMIARU
Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Lubicz	- Zespół Interdyscyplinarny - GOPS Lubicz	Co pół roku	- bezkosztowo - w ramach bieżącej działalności	- ilość sporządzonych sprawozdań w zakresie procedury „Niebieskie Karty”
Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	- GOPS Lubicz - Grupy robocze	Zadanie stałe	- bezkosztowo - w ramach bieżącej działalności	- liczba przeprowadzonych ankiet/wywiadów z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty”
Badanie diagnostyczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie przeprowadzone wśród mieszkańców gminy Lubicz	- GOPS Lubicz	Rok 2017 Rok 2020	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- liczba opracowanych raportów badawczych z badań diagnostycznych

1.2. Działania informacyjne

Cel szczegółowy nr 1: Podniesienie poziomu wiedzy i wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy nr 2: Podniesienie świadomości mieszkańców gminy Lubicz w zakresie instytucji pomocowych oraz form wsparcia dotyczącego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

DZIAŁANIA	REALIZATORZY GŁÓWNI	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI POMIARU
Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych informujących m.in. o zjawisku przemocy w rodzinie i jego skutkach, instytucjach udzielających pomocy osobom uwięzonym w przemoc i ich ofercie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- GOPS Lubicz - GKRPA	Raz do roku	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- ilość przeprowadzonych kampanii społecznych - ilość wydrukowanych ulotek, broszur, plakatów - ilość miejsc, do których przekazane zostały ulotki, plakaty - ilość artykułów opublikowanych w lokalnej prasie i Internecie
Współpraca Zespołu Interdyscyplinarnego z Organami Samorządu Terytorialnego, Kościołami, Związkami Wyznaniowymi, Szkołami, Służbą Zdrowia, Policją oraz Organizacjami Pozarządowymi w celu realizacji funkcji informacyjnej na rzecz mieszkańców gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- Zespół Interdyscyplinarny - GOPS Lubicz - GKRPA - Służba zdrowia - Policja - Oświata - Kuratorska Służba Sądowa	W ramach bieżącej działalności	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- ilość odbytych posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego - informacja dotycząca współpracy zawarta w corocznym sprawozdaniu
Informowanie lokalnego społeczeństwa o złożoności zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zorganizowanie konferencji tematycznej	- GOPS Lubicz - Zespół Interdyscyplinarny	Cyklicznie	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- liczba zrealizowanych konferencji

1.3. Działania edukacyjne

Cel szczegółowy : Propagowanie postaw wolnych od przemocy.

DZIAŁANIA	REALIZATORZY GŁÓWNI	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI POMIARU
Rozwój Punktu Interwencji Kryzysowej poprzez dostępność pomocy specjalistycznej, m.in. terapeuty uzależnień, psychologa, prawnika, specjalisty do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pracownika socjalnego, coacha, specjalisty ds. pracy ze sprawcą	- GOPS Lubicz - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Zadanie stałe	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- Ilość porad udzielonych w Punkcie Interwencji Kryzysowej - ilość osób, które skorzystały z porad specjalistów
Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego poprzez cykliczne wyjazdowe dyżury Punktu Interwencji Kryzysowej w poszczególnych sołectwach	- GOPS Lubicz	Raz na kwartał (wg ustalonego harmonogramu)	- środki własne gminy	- ilość dyżurów wyjazdowych Punktu Interwencji Kryzysowej
Realizacja programu „7x Niebieski Tydzień” w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubiczu obejmującego działania edukacyjne i poradnictwo dla osób uwikłanych w przemoc	- Zespół Interdyscyplinarny - GOPS Lubicz - Urząd Gminy Lubicz	Zadanie realizowane cyklicznie, min. 1 raz w roku	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- ilość zrealizowanych programów - ilość osób objętych wsparciem podczas „Niebieskich Tygodni”
Realizacja programu „Szkoła dla Rodziców”, którego adresatem będą rodzice wykazujący potrzebę podniesienia kompetencji rodzicielskich	- GOPS Lubicz - GKRPA - Oświata	Zadanie realizowane cyklicznie min. 1 raz w roku	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- ilość zrealizowanych programów - liczba rodziców, którzy uczestniczyli w programie
Funkcjonowanie świetlic środowiskowych wspierających dzieci i młodzież	- GOPS Lubicz - GKRPA - Urząd Gminy Lubicz - Oświata	Zadania stałe	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- ilość funkcjonujących Świetlic Środowiskowych - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach świetlicowych
Realizacja szkoleń/warsztatów adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców, z zakresu komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy, propagowanie działań i postaw współpracy	- GOPS Lubicz - Zespół Interdyscyplinarny - GKRPA - placówki	Zadanie realizowane cyklicznie - kilka razy w roku (w zależności od zgłaszanych potrzeb)	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- liczba zrealizowanych szkoleń/warsztatów

oraz szacunku wobec innych	oświatowe			
<p>Utworzenie Centrum Wsparcia Rodziny*:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Cykliczne zajęcia edukacyjne dla rodzin (zajęcia integracyjno-motywacyjne, szkoła rodzica, gospodarowanie własnym budżetem domowym, trening umiejętności interpersonalnych, trening umiejętności życiowych w zakresie poruszania się po rynku pracy, profilaktyka uzależnień, arteterapia) 2) Poradnictwo indywidualne (psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne, z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, mediacje rodzinne, poradnictwo zawodowe) dla 100 osób 3) Kreowanie lokalnych inicjatyw obywatelskich (5 inicjatyw) 4) Coaching rodzinny z elementami metody VIT oraz TSR dla 10 rodzin <p><i>* zadanie realizowane wyłącznie w przypadku pozyskania środków z EFS</i></p>	<p>- GOPS Lubicz</p>	<p>Okres realizacji projektu</p>	<p>- środki pozyskane z EFS</p>	<p>- liczba godzin zrealizowanych poszczególnych warsztatów - liczba godzin zrealizowanego poradnictwa indywidualnego - liczba inicjatyw obywatelskich - liczba rodzin objęta coachingiem</p>

2. OBSZAR: Ochrona ofiar przemocy w rodzinie

Cel szczegółowy nr 1: Wspieranie ofiar w procesie wychodzenia z przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy nr 2: Minimalizowanie skutków doświadczanej przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy nr 3: Pomoc w budowaniu poprawnych relacji w rodzinie.

DZIAŁANIA	REALIZATORZY GŁÓWNI	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI POMIARU
Zainicjowanie i wspieranie grupy wsparcia i/lub grupy samopomocowej dla ofiar przemocy w rodzinie	- GOPS Lubicz - GKRPA - Zespół Interdyscyplinarny	Zadania stałe	- bezkosztowo - w ramach bieżącej działalności	- ilość zawiązanych grup wsparcia i/lub grup samopomocowych - ilość osób uczestniczących w grupie wsparcia i/lub grupie samopomocowej
Praca Zespołu Interdyscyplinarnego zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy oraz grup roboczych w zakresie realizowania procedury „Niebieskie Karty”	- Zespół Interdyscyplinarny - Podmioty realizujące procedurę „Niebieskie Karty”	Zadania stałe	- środki własne gminy	- ilość prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”
Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego w ramach działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubiczu oraz innych Punktów Pomocy Prawnej na terenie gminy	- GOPS Lubicz - Urząd Gminy	Zadania stałe	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- ilość punktów poradnictwa prawnego
Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w szczególności w związku z przemocą w rodzinie poprzez pracę asystenta rodziny	- GOPS Lubicz	Zadania stałe	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
Rozwój Punktu Interwencji Kryzysowej poprzez dostępność pomocy specjalistycznej m.in. terapeuty uzależnień, psychologa,	- GOPS Lubicz	Zadania stałe	- bezkosztowo - w ramach bieżącej działalności	- ilość zatrudnionych pracowników oddelegowanych do pracy

prawnika, specjalisty do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pracownika socjalnego, coacha, specjalisty ds. pracy ze sprawcami				z osobami objętymi procedurą „Niebieskie Karty”
Wyłonienie stałego partnera prowadzącego Ośrodek Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w celu zapewnienia miejsc schronienia	- GOPS Lubicz	Corocznie	- środki własne gminy	- liczba zawartych umów partnerstwa
Rozpowszechnianie informacji o dostępności telefonów zaufania oraz telefonów interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- GOPS Lubicz - GKRPA - Policja - Służba Zdrowia - Oświata	Zadanie stałe	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- ilość wydanych plakatów, broszur, ulotek - ilość zamieszczonych informacji w prasie lokalnej, na portalach internetowych
Informowanie o zakresie usług instytucji pomocowych obejmujących wsparciem osoby dotknięte przemocą w rodzinie	- GOPS Lubicz - GKRPA - Policja - Służba Zdrowia - Oświata	Zadanie stałe	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- ilość zamieszczonych informacji w prasie lokalnej, na portalach internetowych - ilość wydanych plakatów, broszur, ulotek

3. OBSZAR: Działania na rzecz sprawców przemocy w rodzinie

Cel szczegółowy nr 1: Szybkie i skuteczne przerwanie aktów przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy nr 2: Zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc, zmierzająca do zakończenia lub ograniczenia przemocy w rodzinie.

DZIAŁANIA	REALIZATORZY GŁÓWNI	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI POMIARU
Kierowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie do instytucji realizujących program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców	- Zespół Interdyscyplinarny - Grupy robocze	Zadania stałe	- bezkosztowo - w ramach bieżącej działalności	- ilość osób skierowanych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym
Funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej przy GOPS w Lubiczu	- GOPS Lubicz	Zadania stałe	- środki własne gminy	- ilość osób objętych wsparciem Punktu Interwencji Kryzysowej
Praca Zespołu oraz grup roboczych w zakresie realizowania procedury „Niebieskie Karty”	- Zespół Interdyscyplinarny - Podmioty realizujące procedurę „Niebieskie Karty”	Zadania stałe	- środki własne gminy	- ilość prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”
Dostępna pomoc prawna dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie	- Urząd Gminy Lubicz	Zadanie stałe	- środki zewnętrzne - program rządowy	- ilość punktów pomocy prawnej w gminie Lubicz
Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników socjalnych w zakresie motywowania sprawców przemocy do jej zaprzestania i uczestnictwa w programach	- GOPS Lubicz	Zadania stałe	- środki własne gminy	- ilość szkoleń/konferencji, w których uczestniczył pracownik socjalny w celu rozwijania kompetencji

korekcyjno - edukacyjnych				
Prowadzenie pogadanek/warsztatów/konsultacji dla uczestników grupy AA na temat zjawiska przemocy oraz konsekwencji jej stosowania	- GOPS Lubicz - Zespół Interdyscyplinarny	Cyklicznie (w zależności od potrzeb)	- środki własne gminy	- liczba zrealizowanych pogadanek/warsztatów
Ścisła współpraca Zespołu Interdyscyplinarnego z GKRPA w zakresie pracy z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w rodzinie przejawiającymi cechy uzależnienia od alkoholu, narkotyków lub innych środków psychoaktywnych	- Zespół Interdyscyplinarny - GKRPA - GOPS Lubicz	Zadania stałe	- bezpłatnie - w ramach bieżącej działalności	- ilość wniosków o objęcie wsparciem terapeutycznym osób uzależnionych przejawiających cechy przemocowe

4. OBSZAR: Profesjonalizacja służb realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cel szczegółowy nr 1: Zwiększenie kompetencji i wiedzy służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Cel szczegółowy nr 2: Przygotowanie zasobów kadrowych oraz warunków do podejmowania interwencji w systemie przemocy w rodzinie.

DZIAŁANIA	REALIZATORZY GŁÓWNI	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI POMIARU
Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych	- GOPS Lubicz - GKRPA - Policja - Zespół kuratorski - Oświata - Służba zdrowia	Systematycznie (w zależności od potrzeb)	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- ilość odbytych szkoleń - ilość osób skierowanych na szkolenia
Zorganizowanie konferencji tematycznej w zakresie przemocy w rodzinie i udział w niej pracowników socjalnych, asystentów rodziny, członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służby zdrowia i Policji, rad pedagogicznych i lokalnych władz, a także osób zainteresowanych	- GOPS Lubicz - Urząd Gminy Lubicz - Zespół Interdyscyplinarny	Corocznie	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- ilość zrealizowanych konferencji - ilość osób uczestniczących w konferencjach
Wypracowanie procedur postępowania interwencyjnego oraz monitorujących w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie	- Zespół Interdyscyplinarny	XII 2017 r.	- środki własne w ramach bieżącej działalności	- ilość opracowanych procedur
Superwizja na rzecz osób bezpośrednio pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- GOPS Lubicz	Sukcesywnie w zależności od potrzeb i możliwości	- środki własne gminy - środki zewnętrzne (pozyskane)	- ilość pomagaczy objętych wsparciem w formie superwizji

VI. Przewidywane efekty realizacji programu

1. Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinach na terenie gminy Lubicz.
2. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Zwiększanie zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy przeciwdziałania przemocy.
6. Zwiększanie dostępności do poradnictwa specjalistycznego.
7. Minimalizowanie skutków zjawiska przemocy w rodzinach.
8. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, wynikających z przemocy w rodzinie.
9. Upowszechnienie informacji na temat instytucji pomocowych oraz form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc.

VII. Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania działań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lubicz na lata 2016 - 2020 będą środki własne gminy przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów osłonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągać cele zawarte w niniejszym programie.

VIII. Monitoring i ewaluacja

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubiczu sprawuje bieżący nadzór nad realizacją programu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubiczu przedkłada roczne sprawozdanie z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lubicz na lata 2016 - 2020 Radzie Gminy Lubicz wraz ze sprawozdaniem z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie ustalonym w harmonogramie prac Rady Gminy Lubicz.

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w tym m.in. opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Dokument będący załącznikiem do niniejszej uchwały jest efektem pracy Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszania jej negatywnych następstw. Program określa działania, których celem jest ograniczenie na terenie gminy Lubicz rozmiaru i skutków zjawiska przemocy w rodzinie. Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zrealizowane będą w czterech obszarach.

Pierwszy obszar: Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Drugi obszar: Ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Trzeci obszar: Działania na rzecz sprawców przemocy w rodzinie.

Czwarty obszar: Podnoszenie kompetencji służb pomocowych.

Mając powyższe na względzie, zasadne jest podjęcie uchwały w przedmiotowej sprawie.